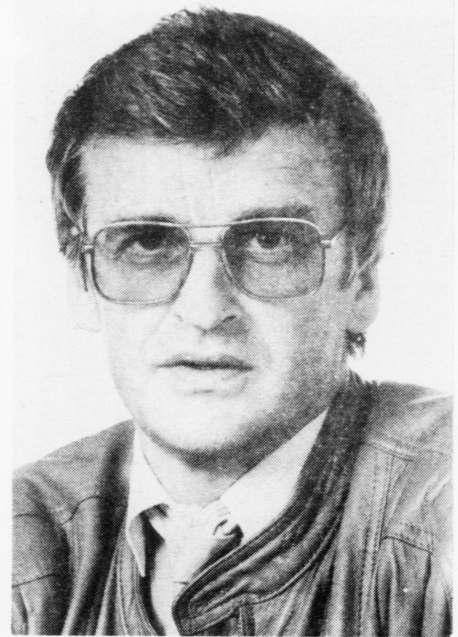

Thomas Arabo, landsstýrismaður:

Dupult arbeiðstíð og økt útflutningsvirði

Útrslitið av politikki landsstýrisins við at stuðla virkjum at góðska fiskin meira, er, at arbeiðstímarnir av hvørjum tonsi tvífoldast, samstundis sum útflutningsvirði økist.

Hetta skrivar Thomas Arabo m.a. nú hann við árslok ger upp, hvussu ídnaðarpolitikkur landsstýrisins hevur roynst hetta árið. Eisini greiðir hann frá, hvørjar ætlanir eru fyri komandi ár

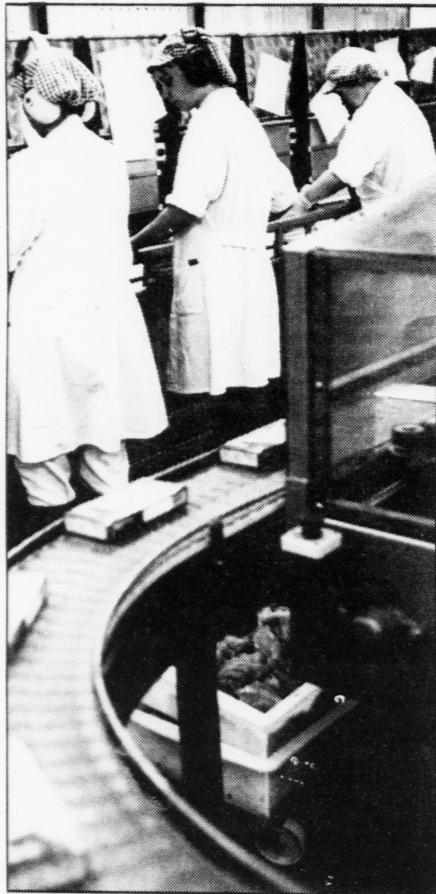
Við ársbyrjan varð met, at rávørutilfeingið á Føroyaleiðunum fór at minka munandi, samstundis sum ætlanir vóru frammi um at leggja fiskiflotan partar av árinum. Landsstýrið samtykti tí, at leggja lógir fram í tingið, sum góvu heimild at stuðla rávøru-innkeypi frá øðrum londum.

Eini 4-5.000 tons eru síðani innflutt av frystum fiski til vinnuna at virka burtur úr. Harumframt eru umleið 1.000 tons av feskum fiski keypt frá skipum, sum fiska í nánd av Føroyum. Roynmdirnar við frysta fiskinum hepaðust nokkunda, og vinnan ger nú ætlanir fyri komandi ár, hvussu best kann fást burtúr slíkum rávørutilfeingi.

Tíverri er tað soleiðis, at tey lond, ið selja frystan fisk, mugu metast sum 3. lond, soleiðis at framleiðsla burtúr hesum fiski ikki kann fara inn á EF-marknaðin. Hóast hetta, so verður roknað við, at í komandi ári verða innflutt eini 4.000 tons.

Landsstýrið hevur ætlanir um at vera við at hjálpa vinnuni við hesum royndum útfrá tí veruleika, at hetta kann verða eitt fitt iskoyti til virkini, eisini í komandi ári. Harafturat eru ætlanir í vinnuni um at fáa hendur á nakað av feskum fiski, ið verður veiddur í Norðuratlantshavi.

Spurningurin um rávøru til tey føroysku rækjувirkini er eisini viðgjörður í landsstýrinum, og mugu vit taka til eftirtektar, at til okkara høvuðsmarknað, sum er EF, so kann í tí stóra og heila bert lífast á tær veiðunøgdur, vit sjálvir kunnu veita. Í tí sambandi verður umhugsað at økja rækjuflotan við Svalbard, soleiðis at mongdirnar av

føroyskum rækjum í komandi ári á leið kunnu svara til tað, sum vit kunnu framleiða til EF-marknaðin, og harafturat kunnu so 3. landsrækjur innflytast til framleiðslu til aðrar marknaðir

Framleiðslustøðan

Politikkur landsstýrisins miðar ímóti, at mest møguligt av føroyska tilfeinginum, bæði av landgrunninum og tað sum verður veitt í fremmandum høvum og

tað sum alivinnan framleiðir. Liðugtveira er í hesum sambandi ein vøra, sum kemur til brúkanar uttan at annað framleiðslulíð kemur inn ímillum. Sostatt kann liðugtveira bæði vera 1. floks feskur fiskur, ísað flak, uppsagaðar vørur og formaðar vørur annars.

Løgingið samtykti í vár eina menningarlóg, ið gav heimild til at veita strukturstuðul. Hetta vil siga, at møguleiki

hevur verið fyri at veitt beinleiðis íløgustuðul til góðskingaramboð, og so kilostuðul í ávíst tíðarskeið. Hetta tiltak hevur givið góð úrslit, og ein týðilig stuktur-broyting innan fiskiframleiðsluna sær nú út til at bliva veruleiki. Try av teimum vanligu flakavirkjunum hava longu nú og eru í ferð við beinleiðis umlegging til meirviðgerð av vanligum fiskavørur burtúr upsa, hýsu, toski og kongafiski.

Samlaða útflutningsnøgdin síðsta ár av slíkum vørur var umleið 2.000 tons, og alt bendir á, at hendað nøgd í ár verður umleið 6.500 tons og næsta ár verður talan um, at hendað nøgdin verður næstan tvífoldað. Av nøgdini í ár eru umleið 2/3 av vørur uppsagaðar vørur, og 1/3 formaðar vørur. Fyri virksemd á flakavirkjunum merkir hetta, at tímatálið til viðgerð av hvørjum tonsi av rávøru verður umleið tvífoldað. Har sum blokkframleiðslan hevur nýtt umleið 25 tímar pr. tons til framleiðslu, so verður umleið tað dupulta tímatálið nýtt til wet-pack og dinner-cut o.s.fr.

Eisini víðari framleiðsla av vørur, ið grunda seg á alilaks, er í stórum vøkstri - frá nærur ongum síðsta ár og fram til eini 100 tons í ár. Næsta ár kann væntast ein munandi øking.

Niðursóðingarvirkssemið er í vøkstri, og verða framleiddar fleiri vørur nú enn árin herfyri, har mesti parturin av útflutninginum var niðursjóðaði rogn. Framleiddar verða

nú smærri nøgdir av niðursjóðaðum rækjum og nakað av niðursjóðaðum laks. Roynindir verða gjörðar við øðrum fiskasløgum soleiðis, at nøgdin kemur at veksa í komandi ári við umleið 40% - frá umleið 500 uppi eini 700 tons.

Saltfiskur hevur í mong ár verið ein av grundstuðlunum undir føroyskum útflutningi, men hevur hann altíð verið útfluttur sum heilur fiskur, og ongan tíð viðgjörður nakað serliga nógv meir. Ætlanir eru frammi um longu tíðliga til várs at fara at gera meir burtúr saltfiskinum. Ein broytt söluskipan í Europa skuldi givið góðar fyrirteytir fyri hesum, og skuldi hetta bæði givið meiri virksemd í landinum og eitt hægri útflutningsvirði.

Roynindir verða gjörðar við rávøru, sum er landað av trolarum, sum veita í Barentshavinum. Rættiliga góðar vónir verða settar til, at hetta tilfeingið kann landast í Føroyum í framtíðini og víðgerast her til teir marknaðir, sum tað skal á. Sostatt slept vónandi undan at landa tað til framleiðsluvirkir á meginlandinum.

Ein nýggjur útflutningur innan fiskivinnuna er heilfrystur makrelur til Japans, har landsstýrið hevur verið við at fígga royndir, ið siggja út til at hilmast rættiliga væl. Grundarlag skuldi verið fyri at farið víðari, soleiðis at hetta framyvir kundi verið ein rímiliga týðandi táttur í

okkara útflutningi.

Ídnaðurin annars

Viðvíkjandi øðrum vanligum ídnaði, so er tað fyrst og fremst skipasmíðjur ið roynt hevur verið at skapt fyrirteytir fyri. Her má so viðgangast, at tað hevur gingið ógvuliga stríltið at fáa sáttmálar til nýbygging av skipum í Føroyum, og útlitini eru ikki alt ov bjørt, tí nú sær út til, at steðgur eisini er komin í hjá øllum okkara grannalondum. Støðan innan hendað ídnað hevur ikki verið batnandi, nú ótryggu viðurskiftini í Sovjet hevur gjørt tað, at tær umvælingar, sum fyrr vórðu gjörðar á Skála, ikki hava verið nú eina tíð, men tað er okkurt ið bendir á, at hetta fer at batna aftur.

Viðvíkjandi ídnaðinum annars, so er tað hent, at lóg er lögð fram í tingið, sum ger allar stórvegis ílögur í 1992 tollfríar, tí um hetta ikki verður gjørt, so kann ein rokna við at ílöguvirksemið steðgar til áfana 1. januar 1993.

Harafturat verður arbeiðt við at finna møguleika fyri at ídnaðurin skal fáa bíliga orku á sama hátt sum hann fær tað í okkara grannalondum.

Arbeitt verður við eini umskipan á la F.I.H. av fíggingarmøguleikum hjá ídnaðinum. Ein annar ídnaður, sum ikki so nógv hoyrist til, er ferðamannavinnan. Her er nú uppskot til arbeiðsætlan lögð fyri

